

PROGRAM OBRAZOVANJA ZA STICANJE STRUČNE KVALIFIKACIJE PČELAR/PČELARKA

**1. Naziv programa: Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije
Pčelar/Pčelarka**

Program obrazovanja se bazira na Standardu zanimanja Pčelar/Pčelarka i Standardu kvalifikacije Pčelar/ka koji su usvojeni na VII sjednici Savjeta za kvalifikacije, 24. juna 2016. god.

Svrha izradue programa obrazovanja je povećanje znanja i vještina pčelara, kao preduslova za značajnije povećanje ekonomske koristi od pčelarstva kroz povećanje prinosa i pravilno korišćenje postojećih prirodnih resursa. U skladu sa Popisom poljoprivrede iz 2010. godine u Crnoj Gori se 2533 poljoprivredna gazdinstva bavilo pčelarstvom a koja posjeduju 50024 pčelinje zajednice, odnosno u prosjeku 20 košnica po gazdinstvu.

2. Uslovi za upis:

Osnovni obrazovni zahtjev:

- Stečena kvalifikacija nivoa obrazovanja III

Osnovne osobine koje polaznik/ca mora da posjeduje :

- profesionalizam
- odgovornost
- preciznost
- strpljivost

Poželjne osobine koje polaznik/ca mora da posjeduje:

- komunikativnost
- spremnost za timski rad

3. Trajanje i kreditna vrijednost programa: 220 časova

Kreditna vrijednost programa: 11 kredita

Napomena: Polaznik/ca je u obavezi da pohađa 90% programom predviđene nastave

Program se sastoji iz sedam jedinica kvalifikacije/predmetnih oblasti:

I Osnovi pčelarstva

Trajanje: 54 časa

Teorijski dio: 22 časa

Praktični dio: 22+5 časova

Kreditna vrijednost: 3 kredita

II Tehnologija pčelarenja

Trajanje: 82 časa

Teorijski dio: 37 časova

Praktični dio: 38 + 7 časova

Kreditna vrijednost: 4 kredita

III Biologija i zdravstvena zaštita pčela

Trajanje: 48 časova

Teorijski dio: 27 časova

Praktični dio: 15 časova

Kreditna vrijednost: 2 kredita

IV Marketing u pčelarstvu

Trajanje: 36 časova

Teorijski dio: 25 časova

Praktični dio: 6 + 5 časova

Kreditna vrijednost: 2 kredita

Napomena:

Izvođač programa obrazovanja može realizovati do 10% časova kao otvoreni dio programa. Izvođač programa može osmisliti sadržaje sa aktualnim temama iz date struke (teme mogu biti vezane za potrebe lokalne zajednice, interesovanja polaznika, potrebe ciljne grupe i sl.).

4. Ciljevi programa obrazovanja:

4.1. Opšti cilj:

Ospoznavanje polaznika/ca za obavljanje poslova **Pčelara/Pčelarke**.

4.1.1. Cilj jedinice kvalifikacije

– **Osnove pčelarstva:**

- ✓ Ospoznavanje za formiranje pčelinjaka i korišćenje pčelarske opreme i pribora
- ✓ Ospoznavanje za prepoznavanje ekonomski isplativih pčelinjih paša i značaja oprašivanja samoniklih i gajenih vrsta

– **Tehnologija pčelarstva:**

- ✓ Ospoznavanje za organizaciju procesa proizvodnje u pčelarstvu
- ✓ Ospoznavanje za primjenu mjera kojima se unapređuje produktivnost proizvodnje

– **Biologija i zdravstvena zaštita pčela:**

- ✓ Upoznavanje sa osnovama biologije pčela
- ✓ Upoznavanje sa najčešćim bolestima i neprijateljima pčela
- ✓ Ospoznavanje za prepoznavanje simptoma bolesti i trovanja pčela
- ✓ Ospoznavanje za osnovnu zdravstvenu zaštitu pčela

– **Marketing u pčelarstvu**

- ✓ Ospoznavanje za obavljanje poslova marketinga u pčelarstvu

4.2. Posebni zadaci:

- Razvijanje radnih navika i motivacije za obavljanje poslova
- Ospoznavanje za samostalni rad
- Razvijanje preciznosti i odgovornosti u poslu
- Razvijanje pravilnog odnosa prema radu i sredstvima rada

- Obezbjedivanje kvaliteta i pripreme radnog prostora i okruženja u skladu sa propisima i u skladu sa standardima
- Planiranje i organizacija vlastitog rada
- Razvijanje poslovne komunikacije sa klijentima i kolegama
- Pružanje prve pomoći u slučaju povređivanja
- Primjena mjera lične zaštite i zaštite radne i životne sredine u skladu sa propisima

5. Ishodi učenja

5.1. Opšti ishodi:

- Planira, priprema i izvodi radove iz djelokruga svog zanimanja
- Vrši provjeru kvaliteta obavljenog posla
- Racionalno koristi energiju, materijal i vrijeme
- Formira i prihranjuje pčelinja društva
- Obavlja zdravstvenu zaštitu pčelinjih društava
- Obavlja sezonske radove u pčelinjaku
- Obavlja medobranje, oduzimanje i skladištenje meda
- Pakuje i prodaje med
- Poznaje osnove jednog stranog jezika
- Posjeduje osnovnu informatičku pismenost
- Sprovodi mjere higijenske zaštite u skladu sa dobrom pčelarskom praksom
- Primjenjuje propise zaštite na radu i zaštite životne sredine

5.2. Specifični ishodi

Predmetni katalog:

5.2.1 Predmetna oblast: Osnove pčelarstva

Sadržaji/teme	Specifični ishodi učenja Znanja	Specifični ishodi učenja Vještine	Opšti Ishodi učenja Jedinice učenja/predmetne oblasti
Rase pčela i njihove karakteristike	<ul style="list-style-type: none"> - Navodi najznačajnije rase pčela - Opisuje karakteristike najznačajnijih rasa pčela 	<ul style="list-style-type: none"> - Razlikuje najznačajnije rase pčela 	<ul style="list-style-type: none"> - Prepozna najznačajnije rase pčela
Tipovi košnica	<ul style="list-style-type: none"> - Navodi tipove košnica - Objasnjava karakteristike tipova košnica - Opisuje djelove košnica - Objasnjava ulogu 	<ul style="list-style-type: none"> - Razlikuje tipove košnica - Na primjeru vrši pravilan izbor tipa košnice 	<ul style="list-style-type: none"> - Objasni izbor tipa košnice

Sadržaji/teme	Specifični ishodi učenja Znanja	Specifični ishodi učenja Vještine	Opšti Ishodi učenja Jedinice učenja/predmetne oblasti
	djelova košnica		
Uslovi za formiranje pčelinjaka	- Navodi mikroklimatske uslove za izbor mjesta pčelinjaka	- Na primjeru određuje mjesto i optimalan broj košnica u pčelinjaku	- Odredi mjesto i optimalan broj košnica za pčelinjak
Pčelinji proizvodi	- Navodi pčelinje proizvode - Navodi vrste meda - Objasnjava karakteristike meda - Objasnjava karakteristike voska - Objasnjava karakteristike polena - Objasnjava karakteristike propolisa - Objasnjava karakteristike matičnog mlječa - Objasnjava karakteristike pčelinjeg otrova	- Navodi primjere pčelinjih proizvoda proizvode - Razlikuje vrste meda	- Objasni karakteristike pčelinjih proizvoda
Pčelarski pribor i oprema	- Opisuje pristup pčelinjaku - Navodi pčelarski pribor i opremu	- Koristi pribor za pčelarenje - Koristi opremu za pčelarenje	- Objasni postupak pristupa pčelinjaku
Medonosno bilje	- Navodi medonosno bilje - Objasnjava karakteristike najznačajnijih medonosnih biljaka - Objasnjava uslove za lučenje nektara najznačajnijih medonosnih biljaka	- Razlikuje medonosno bilje	- Prepozna medonosno bilje
Značaj opršivanja biljaka	- Navodi uticaj pčela u opršivanju - Navodi značaj opršivanja za biljnu proizvodnju	- Navodi primjere značaja opršivanja za biljnu proizvodnju	- Objasni značaj opršivanja

5.2.2 Predmetna oblast: Tehnologija pčelarstva

Sadržaji/teme	Specifični ishodi učenja Znanja	Specifični ishodi učenja Vještine	Opšti ishodi učenja Jedinice učenja/predmetne oblasti
Uzimljavanje pčela	<ul style="list-style-type: none"> - Navodi uslove za određivanje zaliha hrane za zimovanje - Objasnjava organizaciju rasporeda hrane za zimovanje - Objasnjava način uspostavljanja ventilacije u košnici 	<ul style="list-style-type: none"> - Kontroliše zimovanje pčelinjih društava - Bira vrstu hrane kojom se pčelinjadruštva prihranjuju - Obavlja pravovremenu prihranupčelinjih društava - Organizuje raspored hrane za zimovanje - Procjenjuje veličinu i poziciju klubeta za zimovanje - Uspostavlja ventilaciju u košnici 	<ul style="list-style-type: none"> - Obavi uzimljavanje pčela
Proljećni pregled pčelinjih zajednica	<ul style="list-style-type: none"> - Objasnjava način određivanja vremena prvog proljećnog pregleda - Objasnjava način procjene snage pčelinjeg društva i kvalitet legla - Opisuje stimulativno prihranjivanje 	<ul style="list-style-type: none"> - Određuje vrijeme prvog proljećnog pregleda - Procjenjuje snagu pčelinjeg društva i kvalitet legla - Procjenjuje zalihe hrane u košnici - Obavlja stimulativno prihranjivanje - Održava higijenu košnice 	<ul style="list-style-type: none"> - Obavi prvi proljećni pregled
Priprema pčelinjih zajednica za medobranje	<ul style="list-style-type: none"> - Objasni postupak pripreme pčelinje zajednice za medobranje 	<ul style="list-style-type: none"> - Proširuje prostor za leglo - Dodaje satne osnove - Rotira nastavke - Spaja zajednice - Raspoređuje saće u plodištu - Postavlja matičnu rešetku - Dodaje medišne 	<ul style="list-style-type: none"> - Pripremi pčelinje zajednice za medobranje

Sadržaji/teme	Specifični ishodi učenja Znanja	Specifični ishodi učenja Vještine	Opšti ishodi učenja Jedinice učenja/predmetne oblasti
		nastavke	
Selidba pčela	<ul style="list-style-type: none"> - Navodi zakonske uslove pod kojim se sele pčele - Navodi optimalne pašne prilike i lokaciju za seljenje pčelinjih društava - Navodi optimalan broj društava na jednom pčelinjaku 	<ul style="list-style-type: none"> - Organizuje transport društava 	<ul style="list-style-type: none"> - Seli pčelinja društva
Rojenje pčela	<ul style="list-style-type: none"> - Navodi karakteristike rojevog nagona 	<ul style="list-style-type: none"> - Sprovodi metode u okviru preventivnih mjera sprečavanja rojevog nagona 	<ul style="list-style-type: none"> - Sproveđe mјere prevencije rojevog nagona
Razrojavanje pčela	<ul style="list-style-type: none"> - Navodi prednosti, metode i načine vještačkog rojenja 	<ul style="list-style-type: none"> - Formira vještačke rojeve - Njeguje formirane rojeve 	<ul style="list-style-type: none"> - Obavi vještačko rojenje
Pčelinje matice	<ul style="list-style-type: none"> - Navodi vrijeme zamjene matice - Opisuje proces tihe smjene matice 	<ul style="list-style-type: none"> - Prepozna je leglo nekvalitetne matice - Prepozna je matice trutuše - Prepozna nesparene matice - Vrši zamjenu matice u društvu 	<ul style="list-style-type: none"> - Obavi zamjenu pčelinjih matice
Pčelinji vosak	<ul style="list-style-type: none"> - Objasnjava način dređivanja vremena za izmjenu saća - Opisuje postupak pretapanja voska - Opisuje način čuvanja saća 	<ul style="list-style-type: none"> - Određuje vrijeme za izmjenu saća - Određuje količinu i poziciju saća u košnici koje treba zamijeniti - Pretapa vosak - Čuva saće 	<ul style="list-style-type: none"> - Mijenja vosak

5.2.3 Predmetna oblast: Biologija i zdravstvena zaštita pčela

Sadržaji/teme	Specifični ishodi učenja Znanja	Specifični ishodi učenja Vještine	Opšti ishodi učenja Jedinice učenja/predmetne oblasti
Anatomija i fiziologija pčela	<ul style="list-style-type: none"> - Opisuje građu organa i sistema organa pčela 	<ul style="list-style-type: none"> - Prepozna je građu organa i sistem organa pčela 	<ul style="list-style-type: none"> - Objasni osnove anatomije i fiziologije pčela

Sadržaji/teme	Specifični ishodi učenja Znanja	Specifični ishodi učenja Vještine	Opšti ishodi učenja Jedinice učenja/predmetne oblasti
	- Navodi funkciju organa i sistema organa pčela		
Ishrana pčela	- Navodi vrste hrane pčela - Objasnjava značaj polena u ishrani pčela - Opisuje ishranu pčela po vrstama hrane	- Razkijuje vrste hrane pčela	- Objasni karakteristike ishrane pčela
Razvojne faze pčele	- Opisuje razvojni proces matice - Opisuje razvojni proces radilice - Opisuje razvojni proces truta - Navodi podjelu rada u pčelinjem društvu	- Navodi primjer podjеле rada u pčelinjem društvu	- Opiše razvojne faze pčele
Kvalitet pčelinjeg legla	- Navodi karakteristike kompaktno leglo - Navodi karakteristike šarenog legla - Navodi karakteristike trutovskog legla	- Prepozna kompaktno leglo - Prepozna šareno leglo - Prepozna trutovsko leglo	- Prepozna izgled kvalitetnog legla
Bolesti pčela	- Navodi najčešće bolesti legla i odraslih pčela - Opisuje preventivne mjere zaštite - Navodi dozvoljene lijekove za primjenu u pčelarstvu	- Prepozna najčešće bolesti legla i odraslih pčela - Sprovodi preventivne mjere zaštite - Sprovodi postupak davanja lijeka - Prepozna simptome trovanja pesticidima	- Tretira oboljela pčelinja društva
Sanacija otrovanih zajednica	- Opisuje sprovođenje mjera zaštite pčela od štetnog dejstva pesticida	- Sprovodi mјere zaštite pčela od štetnog dejstva pesticida - Prepozna	- Sprovede postupak sanacije otrovanih društava

Sadržaji/teme	Specifični ishodi učenja Znanja	Specifični ishodi učenja Vještine	Opšti ishodi učenja Jedinice učenja/predmetne oblasti
	<ul style="list-style-type: none"> - Opisuje karakteristike otrovanih pčelinjih društava 	<ul style="list-style-type: none"> - Utklanja posljedice trovanja (uginule pčele, otovan vosak) - Vrši izolaciju i prihranu oboljelih pčelinjih društava - Dezinfikuje košnicu 	
Neprijatelji pčela	<ul style="list-style-type: none"> - Navodi neprijatelje pčela 	<ul style="list-style-type: none"> - Postavlja organske mamce za zaštitu od osa i stršljenova 	<ul style="list-style-type: none"> - Vrši zaštitu pčelinjih društava od štetočina

5.2.4. Predmetna oblast: Marketing u pčelarstvu

Sadržaji/teme	Specifični ishodi učenja Znanja	Specifični ishodi učenja Vještine	Opšti ishodi učenja Jedinice učenja/predmetne oblasti
Troškovi u pčelarstvu	<ul style="list-style-type: none"> - Navodi fiksne i varijabilne troškove pčelarske proizvodnje - Objasnjava značaj ulaganja u sredstva za rad i njihovog planskog održavanja 	<ul style="list-style-type: none"> - Određuje fiksne i varijabilne troškove pčelarske proizvodnje - Vrši specifikaciju sirovina, opreme i pribora - Određuje cijenu vlastitih proizvoda 	<ul style="list-style-type: none"> - Računa uticaj troškova na ekonomičnost pčelarstva
Higijensko- sanitарне uslove za stavljanje meda i drugih pčelinjih proizvoda u promet Zakonski uslovi za bezbjedno stavljanje pčelinjih proizvoda u promet	<ul style="list-style-type: none"> - Navodi higijensko-sanitarne uslove za stavljanje meda i drugih pčelinjih proizvoda u promet - Navodi zakonske uslove za bezbjedno stavljanje pčelinjih proizvoda u promet - Navodi propise za obilježavanje i označavanje pakovanja meda i ostalih pčelinjih proizvoda (etiketa i deklaracija) 	<ul style="list-style-type: none"> - Primjeni higijensko-sanitarne uslove za stavljanje meda i drugih pčelinjih proizvoda u promet - Primjeni propise za obilježavanje i označavanje pakovanja meda i ostalih pčelinjih proizvoda (etiketa i deklaracija) 	<ul style="list-style-type: none"> - Objasni uslove za stavljanje pčelinjih proizvoda u promet

Sadržaji/teme	Specifični ishodi učenja Znanja	Specifični ishodi učenja Vještine	Opšti ishodi učenja Jedinice učenja/predmetne oblasti
Propisi za obilježavanje i označavanje pakovanja meda i ostalih pčelinjih proizvoda Pakovanje i obilježavanje pčelinjih proizvoda	<ul style="list-style-type: none"> - Navodi propise i higijensko-sanitarne uslove koje mora ispunjavati ambalaža za skladištenje i punjenje meda (materijal, sertifikati idr.) - Navodi različite vrste ambalaže i prilagođava izbor zahtjevima tržišta 	<ul style="list-style-type: none"> - Primjeni propise i higijensko-sanitarne uslove koje mora ispunjavati ambalaža za skladištenje i punjenje meda (materijal, sertifikati idr.) - Koristi različite vrste ambalaže i prilagođava izbor zahtjevima tržišta 	<ul style="list-style-type: none"> - Pakuje i obilježava med i druge pčelinje proizvode
Marketing i prodaja meda	<ul style="list-style-type: none"> - Navodi značaj marketinga u pčelarstvu - Navodi uslove i benefite javnih komunikacija kroz pisane i elektronske medije sa potrošačima 	<ul style="list-style-type: none"> - Određuje ciljne grupe za prodaju svojih proizvoda - Prezentuje vrijednosti pčelinjih proizvoda 	<ul style="list-style-type: none"> - Obavlja prodaju meda

6. Uslovi za napredovanje i završetak programa:

6.1. Napredovanje:

Savladavanje jednostavnih znanja i vještina je uslov da bi se moglo preći na usvajanje složenijih znanja i vještina.

6.2. Provjeravanje:

- U toku realizacije programa obrazovanja:

Provjera znanja i vještina polaznika/ca vrši se nakon realizacije svake predmetne oblasti za tu predmetnu oblast.

Provjeru znanja i vještina nakon završene predmetne oblasti polaznika/ca vrše predavači/instruktori za tu predmetnu oblast.

- Na kraju realizacije programa obrazovanja:

Organizuje se završna provjera znanja, vještina i kompetencija polaznika/ca u skladu sa Ispitnim katalogom.

Završnu provjeru vrši Ispitni centar Crne Gore.

6. 3. Vrednovanje:

Na završnoj provjeri znanja, vještina i kompetencija prilikom sticanja stručne kvalifikacije Pčelar/Pčelarka vrednovanje se vrši na sljedeći način:

- Polaznik/ca je ovladao/la znanjima i vještinama utvrđenim standardom zanimanja Pčelar/Pčelarka lovišta/rezervata.
- Polaznik/ca nije ovladao/la znanjima i vještinama utvrđenim standardom zanimanja Pčelar/Pčelarka.

7. Način provjere

Teorijska znanja polaznika/ca provjeravaju se pismenim putem.

Praktična provjera znanja i vještina polaznika/ca vrši se na osnovu praktičnog rada.

8. Prostor, okvirni spisak opreme i nastavna sredstva potrebna za realizaciju programa,

Program se realizuje kod licenciranog organizatora obrazovanja odraslih. Institucija treba da ispunjava kadrovske i tehničke uslove za realizaciju programa.

Za jedinicu kvalifikacije Osnove pčelarstva potreban je: pristup pčelinjaku.

Za jedinicu kvalifikacije Tehnologija pčelarstva potreban je: pristup pčelinjaku .

Za jedinicu kvalifikacije Biologija i zdravstvena zaštita pčela potreban je: pristup pčelinjaku.

Za jedinicu kvalifikacije Marketing u pčelarstvu potreban je: pristup prostoriji gdje se pakuju i obilježavaju pčelinji proizvodi kao i improvizovanom prodajnom prostoru.

9 Izvođači programa:

- ✓ **Za izvođenje jedinice kvalifikacije Osnovi pčelarstva:**
 - Visoka stručna spremu iz oblasti poljoprivrede sa 240 ECT, radno iskustvo od tri godine na poslovima u pčelarstvu
 - Visoka stručna spremu iz oblasti veterine sa 240 ECT, radno iskustvo od tri godine na poslovima u pčelarstvu
- ✓ **Za izvođenje jedinice kvalifikacije Tehnologija pčelarstva:**
 - Visoka stručna spremu iz oblasti poljoprivrede sa 240 ECT, radno iskustvo od tri godine na poslovima u pčelarstvu
 - Visoka stručna spremu iz oblasti veterine sa 240 ECT, radno iskustvo od tri godine na poslovima u pčelarstvu
- ✓ **Za izvođenje jedinice kvalifikacije Biologija i zdravstvena zaštita pčela :**
 - Visoka stručna spremu iz oblasti poljoprivrede sa 240 ECT, radno iskustvo od tri godine na poslovima u pčelarstvu
 - Visoka stručna spremu iz oblasti veterine sa 240 ECT, radno iskustvo od tri godine na poslovima u pčelarstvu
- ✓ **Za izvođenje jedinice kvalifikacije Marketing u pčelarstvu :**
 - Visoka stručna spremu iz oblasti ekonomije 240 ECT, radno iskustvo od tri godine na poslovima u pčelarstvu

Za predavače i instruktore potreban je andragoško - didaktičko - metodički osposobljen kadar za rad sa odraslim polaznicima/ama.

10. Povezanost sa drugim kvalifikacijama i mogućnost napredovanja

a) Povezanost sa drugim kvalifikacijama

b) Mogućnost napredovanja :

Autori programa:

1. Dragana Šutović, savjetnica za pčelarstvo, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja,
2. Marijan Plantak, pčelar, Savez pčelarskih organizacija Crne Gore,
3. Vladimir Radulović, stručni saradnik, Savez pčelarskih organizacija Crne Gore,
4. Nebojša Veličković, savjetnik u savjetodavnoj službi, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja,
5. Dušan Pejović, inženjer poljoprivrede, Centar za stručno obrazovanje,
6. Ljiljana Garić, dipl. andragog Centar za stručno obrazovanje.

Uputstvo za trenera za osposobljavanje za Pčelara/Pčelarke

Treneri realizuju program obuke kroz sljedeće faze:

- 1. Priprema za realizaciju programa obrazovanja - određivanje nastavnog materijala (npr. predmeti, alati, materijali, druga odgovarajuća oprema itd).**
- 2. Uvodni dio realizovati kroz teme:**
 - predstavljanje,
 - upoznavanje sa kandidatima,
 - upoznavanje sa predmetom u kontekstu zanimanja,
 - uloga i značaj grane iz koje je zanimanje,
 - mišljenje kandidata,
 - diskusija sa kandidatima.
- 3. Definisanje indukcionog modula (modul čiji se djelovi koriste tokom cijele obuke), koji sadrži:**
- 4. Karakteristike zanimanja za koje su se kandidati opredijelili (uslovi rada, radno vrijeme,nagrađivanje (plata)...);**
- 5. Profil radnika za određeno zanimanje (treba da sadrži stavke kao što su: psihofizičko zdravlje, sposobnost organizacije, sposobnost komunikacije, lično i profesionalno poštenje, urednost, ljubaznost u ophođenju sa ljudima, kultura govora i ophođenja, snalažljivost i okretnost, spremnost na fleksibilno radno vrijeme...) je predmet obrade kroz sve teme (module).**

6. Definisanje svih modula obuke neophodnih za određeno zanimanje, pri čemu treba voditi računa da obuka bude primjerena osobinama polaznika i njihovim interesima (treba ispreplitati teoriju, demonstraciju i praksu).

7. Određivanje vremena neophodnog za praktičnu obuku (stvarni uslovi).

8. Način provjere znanja kandidata

Napomena:

U cilju pojašnjenja detaljno je razrađena tačka 4.

1. Upoznavanje polaznika sa poslovima koje obavlja Pčelar/Pčelarka

2. Upoznavanje polaznika sa:

- pčelarskom opremom i priborom
- značajem opravljivanja samoniklih i gajenih vrsta
- organizacijom procesa proizvodnje u pčelarstvu
- mjerama kojima se unapređuje produktivnost proizvodnje
- najčešćim bolestima i neprijatelja pčela
- simptomima bolesti i trovanja pčela
- osnovnom zdravstvenom zaštitom pčela
- osnovama marketinga u pčelarstvu

3. Organizacija radnog mjesta:

- priprema radnog prostora u skladu sa odgovarajućim propisima i standardima

4. Osposobljavanje polaznika za organizaciju procesa proizvodnje u pčelarstvu:

Demonstracija:

- postupka uzimljavanja pčela
- postupka prvog proljećnog pregleda
- pripreme pčelinje zajednice za medobranje
- postupka selidbe pčelinjih društava
- postupka sprovođenja mjera prevencijerojevog nagona
- postupka vještačkog rojenja
- postupka zamjene pčelinjih matica
- postupka mijenjanja voska

Praktični rad polaznika:

- primjena postupka uzimljavanja pčela
- primjena postupka prvog proljećnog pregleda
- priprema pčelinje zajednice za medobranje
- primjena postupka selidbe pčelinjih društava
- primjena postupka sprovođenja mjera prevencijerojevog nagona
- primjena postupka vještačkog rojenja
- primjena postupka zamjene pčelinjih matica
- primjena postupka mijenjanja voska

5. Osposobljavanje polaznika za osnovnu zdravstvenu zaštitu pčela

Demonstracija:

- postupka tretiranja oboljelih pčelinjih društava
- postupka sproveđenja sanacije otrovanih društava
- postupka zaštite pčelinjih društava od štetočina

Praktični rad polaznika:

- primjena postupka tretiranja oboljelih pčelinjih društava
- primjena postupka sproveđenja sanacije otrovanih društava
- primjena postupka zaštite pčelinjih društava od štetočina

6. Osposobljavanje polaznika za pakovanje i obilježavanje pčelinjih proizvoda

Demonstracija:

- postupka pakovanja meda i drugih pčelinjih proizvoda
- postupka obilježavanja meda i drugih pčelinjih proizvoda

Praktični rad polaznika:

- primjena postupka pakovanja meda i drugih pčelinjih proizvoda
- primjena postupka obilježavanja meda i drugih pčelinjih proizvoda

7. Osposobljavanje polaznika za marketing i prodaju meda

Demonstracija:

- promocije i prodaje meda

Praktični rad polaznika:

- promocija i prodaja meda

8. Osposobljavanje polaznika za pružanje prve pomoći

Demonstracija:

- postupka pružanja prve pomoći

Praktičan rad polaznika:

- primjena postupka pružanja prve pomoći

9. Upoznavanje polaznika sa propisima zaštite na radu i zaštite životne sredine